

SZAKIRODALOM.

Catalogus bibliothecae musei nat. hungarici. II. Litterae armales. — *A magyar nemzeti múzeum könyvtárának címjegyzéke. II. Czímerlevelek. Leírta dr. Áldásy Antal.* Budapest, 1904. Kiadja a magyar nemzeti múzeum könyvtára. (Az Athenaeum r.-t. könyvnyomdája.) 8-rét, XVII, 2, 494 l. Ára 10 K.

Az Országos-Széchenyi-könyvtár igazgatósága íme kilencz évvel azután, hogy leíró katalógusának első, az ősnymtatványokat tárgyaló kötetét napvilágra hozta, most a második kötetet bocsátja az érdeklődők rendelkezésére. Ez a második kötet, *Áldásy Antal* múzeumi ör tollából, a könyvtár levéltári osztályának címeresleveleit ismerteti. Úgy a múzeumi törzssanyagból, mint az örök letéteményként őrzött 72 családi levéltár állományából, összesen 631 darabnak leírását közli *Áldásy*, mely számból a hazai címereslevelekre 575, a külföldiekre 56 esik. Hazai középkori eredeti címereslevél 39 szerepel a katalógusban, melyek közül 26 a törzsgyűjteményre, 13 a családi levéltárakra esik; a külföldi középkori címereslevelek száma 3. A hazai középkori oklevelek elsőrangú ritkaságai I. Károly királynak két címeradománya, továbbá az első teljes magyarországi címeradomány Zsigmond királytól, mely paizsból, sisakból és sisakdíszből áll (1398), végül az első honi festett címerképű oklevél ugyancsak Zsigmond királytól (1405).

A címereslevelek óriási többsége természetesen a mohácsi vész utáni időre esik s egészen 1868. évig fölnyúlik. Ezek között is van számos elsőrendű ritkaság. *Áldásy* bevezetésében főleg a szentgyörgyi Bakács (1532), a Zárai (1533), a Berzeviczy (1559 és 60), a Brebiri Melyth (1580), a gr. Széchenyi (1629), a nagyfalusi Arany (1634) stb. családok címerét emeli ki.

Az egész anyag két csoportban, a magyarországi s külföldi címereslevelek csoportjában időrendi egymásutánban van feldolgozva, melyekhez a munka nyomtatása alatt szerzett újabb anyagot felölölő pótlék járult. Az armálisok szövegéből *Áldásy* a címer leírását s a címerszerzőre meg családjára vonatkozó

részleteket *in extenso* közölte, a mihez még az armális kihirdetésére vonatkozó adatok járulnak. A címerrajzokból csupán az eddig még közzé nem tett, vagy lényeges szerkezeti hibákkal közölt címerek felére kicsinyített, de a legapróbb részletekben is híven másolt ábrái csatoltattak a leíró szöveghez. Összesen 258 címerrajz látható a katalogusban, melyek egypár kivételével itt láttak első ízben napvilágot. A középkori címeres leveleknél a rájuk vonatkozó irodalomra is történt utalás. A teljes kötetet az összes előforduló neveket feltüntető névmutató s a közölt címerrajzok betűsoros jegyzéke zárja be. *Fejérpatakgy László* könyvtári igazgatónak s a levéltár vezetőjének, *Schönherr Gyula* igazgatóőrnek előszava a gyűjtemény keletkezéséről s jelen katalogus munkálatairól számol be az olvasónak.

— sp —

Bibliographia universalis. *Publication coopérative del' institut international de bibliographie.* — *Bibliographia economica universalis. Répertoire bibliographique annuel des travaux relatifs aux sciences économiques et sociales. Publiée par Jules Mandello. I-ère et IIe année. Travaux de l'année 1902. et 1903. Rédigés par Ervin Szabó.* Budapest. 1903—1904. Société anonyme d'imprimerie de Pest. 8° XXI, 170. l.; XIX, 199 l. Ára?

A fenti címben leírt könyv a bruxellesi Institut international de Bibliographie harminczkilenczedik kiadványa s minket első sorban azért érdekel, mert a társaság — *mirabile dictu* — magyar embert bizott meg vele, a ki a magyar közgazdasági irodalmat oly mértékben dolgozta fel munkájában, a milyenről, ha ez a kötet is külföldön készül, még csak nem is álmodhatnánk. A társaságot e szokatlan eljárásra *Szabó Ervinnek* a *Közgazdasági Szemlében* 1900 óta közreadott könyvészete birta, mely 1902-től kezdve a Dewey-féle tizedes-rendszer osztályozása szerint jelenik meg. *Szabó* Bibliografiáját *Mandello Gyulának*, a közlöny egyik kiváló társszerkesztőjének ösztönzésére kezdte meg s valószínűleg a nemzetközi könyvészet ügye iránt buzgón érdeklődő professor érdeme az is, hogy a bruxellesi társaság a vállalkozásról tudomást szerezve, azt a maga céljaira felhasználni iparkodott.

Szabó Ervin már nem egészen új ember a bibliografia magyar művelőinek kisdud csapatában: 1902-ben adta ki a budapesti iparkamara nagy gonddal megszerkesztett katalogusát, melyet jelen sorok írója mutatott be a *Könyvszemle* olvasóinak. Akkoriban bőven kifejtettem a *Dewey-féle* osztályozásra, mint könyvtári rendszerre vonatkozó nézetemet. Jelenleg könyvészeti értékére szeretnék, legalább röviden, kiterjeszkedni. Nem habozom kijelenteni, hogy a tizedes rendszert tisztán bibliografiai czélokra még kevésbé tartom alkalmasnak, mint könyvtárak berendezésére.